

УДК 332.1:336.5 (4-6ЄС)
JEL: H54; O52; R11; R58
DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2026-5-204-214>

ТЕРИТОРІАЛЬНО ОРІЄНТОВАНІ ПУБЛІЧНІ ІНВЕСТИЦІЇ ДЛЯ ФУНКЦІОНАЛЬНИХ ТИПІВ ТЕРИТОРІЙ: ДОСВІД ЄС

©2026 ДУБ А. Р.

УДК 332.1:336.5 (4-6ЄС)
JEL: H54; O52; R11; R58

Дуб А. Р. Територіально орієнтовані публічні інвестиції для функціональних типів територій: досвід ЄС

Європейська практика свідчить про дієвість підходу до організації публічних інвестицій, в основі якого закладено функціональну типологізацію територій, оскільки вона визначає просторові одиниці планування крізь призму реальних соціально-економічних взаємозв'язків, а не адміністративної географії. Політика згуртованості Європейського Союзу, підкріплена розвинутою правовою та інституційною архітектурою, демонструє, як функціонально диференційований підхід до розподілу публічних інвестицій здатен забезпечувати сталий розвиток різних функціональних типів територій. Метою дослідження є аналіз практики здійснення територіально орієнтованих публічних інвестицій для функціональних типів територій Європейського Союзу та можливість її подальшої адаптації до реалій України. У статті розкрито підходи до формування функціональних типів територій в Європейському Союзі, що дає можливість перейти від упровадження загальної секторальної політики до вирішення більш дезагregованих проблем, притаманних різним типам територій як у межах країн ЄС, так і між ними. Досліджено умови залучення фінансових ресурсів для здійснення публічних інвестицій для розвитку функціональних типів територій, що передбачає формування територіальних і місцевих стратегій розвитку, в основі яких закладено принцип партисипативності. Розкрито механізм застосування інструментів комплексного територіального розвитку функціональних типів територій ЄС, зокрема комплексних територіальних інвестицій та місцевого розвитку, яким керують громади. Наведено конкретні кейси використання цих інструментів в Європейському Союзі. Запропоновано шляхи їх застосування в Україні.

Ключові слова: функціональні типи територій; публічні інвестиції; стратегія; місцевий розвиток; комплексні територіальні інвестиції; європейські структурні та інвестиційні фонди.

Табл.: 1. **Бібл.:** 15.

Дуб Андрій Романович – кандидат економічних наук, доцент, старший науковий співробітник відділу регіональної фінансової політики, Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України (вул. Козельницька, 4, Львів, 79026, Україна)

E-mail: oak_an@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6377-1556>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57189349917>

UDC 332.1:336.5 (4-6ЄС)
JEL: H54; O52; R11; R58

Dub A. R. Territorially Oriented Public Investment for Functional Types of Territories: The EU Experience

European practice shows that the approach to organizing public investments, based on a functional typology of territories, is effective because it defines planning units through the lens of real socioeconomic connections rather than administrative geography. The European Union's cohesion policy, supported by a developed legal and institutional framework, demonstrates how a functionally differentiated approach to distributing public investments can ensure sustainable development of different functional types of territories. The aim of the study is to analyze the practice of carrying out territorially-oriented public investments for functional types of EU territories and the possibility of further adapting it to the realities of Ukraine. The article explores approaches to forming functional types of territories in the European Union, which makes it possible to move from implementing general sectoral policies to addressing more specific problems characteristic of different types of territories, both within EU countries and between them. The article looks into the conditions for attracting financial resources for carrying out public investments for the development of functional types of territories, which involves creating territorial and local development strategies based on the principle of participation. The article also explains how tools for integrated territorial development of EU functional territory types are used, including integrated territorial investments and community-led local development. Specific cases of using these tools in the European Union are presented, and possible ways to apply them in Ukraine are suggested.

Keywords: functional types of territories; public investments; strategy; local development; comprehensive territorial investments; European structural and investment funds.

Tabl.: 1. **Bibl.:** 15.

Dub Andrii R. – PhD (Economics), Associate Professor, Senior Research Fellow of the Department of Regional Financial Policy, Institute of Regional Research named after M. I. Dolishnyi of the NAS of Ukraine (4 Kozelnytska Str., Lviv, 79026, Ukraine)

E-mail: oak_an@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6377-1556>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57189349917>

Для формування та реалізації державної регіональної політики не лише за адміністративним принципом, а й з урахуванням реальних особливостей, проблем і потенціалу різних територій, зважаючи на спричинені повномасштабною збройною агресією РФ виклики, Кабінет Міністрів України наприкінці 2025 року визначив перелік функціональних типів територій [1]. Очікується, що це дозволить: точніше визначати потреби територій, спрямовувати ресурси державної та міжнародної підтримки адресно, підвищити ефективність стратегічного планування, запроваджувати європейські підходи до територіально орієнтованої політики, посилити координацію просторового розвитку, краще визначати пріоритетні території для відновлення та розвитку.

Європейська практика свідчить про дієвість підходу до організації публічних інвестицій, в основі якого закладено функціональну типологізацію територій, оскільки вона визначає просторові одиниці планування крізь призму реальних соціально-економічних взаємозв'язків, а не адміністративної географії. Політика згуртованості Європейського Союзу, підкріплена розвиненою правовою та інституційною архітектурою, демонструє, як функціонально диференційований підхід до розподілу публічних інвестицій здатен забезпечувати сталий розвиток різних функціональних типів територій.

З огляду на зазначене, для України, яка набула статусу кандидата на членство в ЄС, вивчення досвіду Європейського Союзу щодо здійснення територіально орієнтованих публічних інвестицій для функціональних типів територій є актуальним і своєчасним, оскільки набуває не лише науково-теоретичного, а й безпосередньо практичного значення, адже формує орієнтири для впровадження реформи системи управління публічними інвестиціями в напрямі їх функціональної прив'язки до реальної просторової структури економіки та розселення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження практики та особливостей функціональної типологізації територій та фінансування їхнього розвитку були та залишаються предметом дослідження українських науковців. Зокрема, колектив авторів Національного інституту стратегічних досліджень під керівництвом доктора економічних наук, заслуженого економіста України Я. А. Жаліла [2] дослідив суть територіально-орієнтованих механізмів стимулювання інвестицій, охарактеризував цілі та завдання їх впровадження в Україні, проаналізував світову практику та

вітчизняний досвід щодо створення спеціальних економічних зон, територій пріоритетного розвитку, індустріальних і наукових парків як спеціальних територіальних інструментів і режимів активізації інвестиційної діяльності. Однак частково поза увагою дослідників залишилися підходи до функціональної типологізації ЄС, особливості формування партнерства для регіонального розвитку, характеристика територіальних стратегій і вимог до їх формування.

О. Івашко [3] досліджує концептуальні засади, механізми залучення та особливості використання публічних інвестицій на рівні регіонів і громад, вказуючи на публічне інвестування як ключовий інструмент забезпечення сталого соціально-економічного розвитку територій, який сприяє модернізації інфраструктури, підвищенню конкурентоспроможності регіонів та покращенню якості життя населення. Науковиця стоїть на позиції, що вдосконалення механізмів управління публічними інвестиціями можливе шляхом підвищення ефективності стратегічного планування, розширення інструментарію фінансування, використання цифрових технологій та посилення громадської участі у процесах інвестування. Водночас поза увагою залишився розгляд інструментів упровадження публічних інвестицій для територіального розвитку, який застосовується в ЄС, і можливість їх використання в Україні.

Е. Сиромолот [4] проаналізував європейський та український досвід управління функціональними територіями та визначив, що ефективно впровадження функціональних типів територій в Україні потребує адаптації європейських моделей співробітництва та партнерства громад і регіонів на різних територіальних рівнях. Також науковець акцентує увагу на необхідності створення механізму розвитку та підтримки функціональних типів територій як складової сучасного публічного управління територіальним розвитком. Водночас у роботі не деталізовано механізму реалізації політики згуртованості ЄС через європейські структурні та інвестиційні фонди, ключові інструменти, які використовуються для цього, та не наведено критеріїв розподілу фінансування між регіонами ЄС.

І. Сторонянська, Х. Патицька та О. Івашко [5] проаналізували відмінності між європейськими та українськими підходами до управління публічними інвестиціями в частині термінології, інституційної логіки, фінансової децентралізації та доступу до зовнішніх ресурсів і дійшли висновку, що вітчизняна модель набуває формальних рис багаторівневого управління, проте на практиці зберігає централізовані процедури відбору проектів, обмежує роль громад і не інтегрує повною мірою приватний

Дослідження виконано в межах НДР «Публічне інвестування розвитку територій на засадах багаторівневого врядування» (ДР № 0125U002692).

сектор. Проте в роботі не наведено комплексного аналізу європейської функціональної територіальної типологізації, а також особливостей використання інструментів для реалізації стратегій територіального розвитку.

Отже, з огляду на останні наукові дослідження щодо здійснення публічних інвестицій для підтримки розвитку функціональних типів територій в Україні, а також на реформу системи управління публічними інвестиціями, доцільно провести глибший аналіз європейського досвіду застосування відповідних механізмів та інструментів.

Метою дослідження є аналіз практики здійснення територіально орієнтованих публічних інвестицій для функціональних типів територій Європейського Союзу та можливість її подальшої адаптації до реалій України.

Виклад основного матеріалу. Однією з ключових інвестиційних політик Європейського Союзу є політика згуртованості ЄС. В її основі закладено зменшення територіальної нерівності, стимулювання економічного зростання та покращення якості життя громадян. Цілями політики згуртованості ЄС є [6]:

1. Розумніша Європа завдяки інноваціям, цифровізації, економічній трансформації та підтримці малих і середніх підприємств.
2. Зелініша, безвуглецева Європа, що реалізує Паризьку угоду та інвестує в енергетичний перехід, відновлювані джерела енергії та боротьбу зі зміною клімату.
3. Краще пов'язана Європа завдяки стратегічним транспортним і цифровим мережам.
4. Більш соціальна Європа, що підтримує соціальну інтеграцію, рівний доступ до охорони здоров'я, якісну зайнятість, освіту та навички, водночас реалізуючи Європейський стовп соціальних прав.
5. Європа, ближча до громадян, що базується на місцевих стратегіях та сталому розвитку міст.

Обсяги фінансування на впровадження політики згуртованості сягають майже третину бюджету ЄС.

Для підвищення ефективності реалізації політики згуртованості ЄС в основі прийняття управлінських рішень закладено функціональну територіальну типологізацію (функціональне зонування) ЄС. Це забезпечує основу для розуміння, аналізу та врахування складної динаміки регіонального розвитку задля забезпечення ефективного та справедливого просторового планування та впровадження політики.

Функціональна зона (функціональна область або функціональний регіон) – територіальна одиниця, що виникає в результаті структури соці-

альних та економічних відносин між жителями в просторі. Її межі не обов'язково відображають адміністративну географію чи історичні події [7]. Іншими словами, функціональна зона – це територія або регіон, що функціонує як єдина система з політичної та/або соціальної та/або економічної точки зору. Вона визначається внутрішньою системою взаємодій та зв'язків і охоплює, повністю або частково, територію кількох адміністративно-територіальних одиниць, які співпрацюють та пов'язані/об'єднані економічною, комунікаційною, транспортною діяльністю, культурними або географічними функціями [8].

В Європейському Союзі використовують три взаємодоповнювальні підходи до територіальної типологізації (функціонального зонування) [6]:

1) *сіткова типологізація*, в основі якої закладено статистику чисельності населення, яке проживає на території площею 1 км² (в умовних комірках, які сумарно формують сітку, що покриває всю територію ЄС). Ця дуже детальна статистика використовується для встановлення різних типів кластерів – міських центрів, міських кластерів (міст і суміжних територій) та сільських територій – шляхом обліку чисельності населення у відповідних і суміжних комірках сітки;

2) *локальна типологія*, яка базується на даних статистики місцевих адміністративних одиниць (муніципалітетів та комун у всьому ЄС). На основі цих даних визначають локальні функціональні зони, зокрема: за ступенем урбанізації (міста; селища та передмістя; сільські території); за функціональним призначенням міських зон (міста та навколишні прилеглі зони); за наявністю берегової смуги (прибережні та неприбережні зони);

3) *регіональна типологізація*, в основі якої закладено дані регіональної статистики відповідно до класифікації територіальних одиниць для статистики (NUTS) на найдетальнішому рівні 3 (NUTS 3). Ці дані використовуються як структурні елементи для встановлення місько-сільської типології (переважно міські регіони, проміжні регіони та переважно сільські регіони), столичної типології (столичні та нестоличні регіони), прибережної типології (прибережні та не прибережні регіони), прикордонна типологія (прикордонні та не прикордонні регіони), острівна типологія (острівні та не острівні регіони) та гірська типологія (гірські та не гірські регіони). ЄС також має низку найвіддаленіших регіонів, які географічно віддалені від європейського континенту, проте є невід'ємною частиною ЄС (вони включені – як окремі регіональні утворення – до кожної регіональної типології).

Паралельно із зонуванням територій на рівні Європейського Союзу країни також використовують зонування своїх територій для впровадження внутрішніх політик.

Наприклад, у Франції використовують два підходи до функціонального зонування [7]. Перший – **за рівнем урбанізації**. За цим підходом виділяють: *великі міські території* (складаються із сусідніх муніципалітетів, що охоплюють міський центр (міську одиницю), яка забезпечує щонайменше 10000 робочих місць, а також сільські райони або міські периферії, де щонайменше 40% зайнятого населення працює в центрі або в муніципалітетах, що належать цьому центру); *середні території* (група муніципалітетів без порожніх земельних осередків, що складається з центру з 5000–10000 робочих місць і сільських районів або міських одиниць, де щонайменше 40% зайнятого населення працює в центрі або в муніципалітетах, що належать цьому центру); *малі території* (група муніципалітетів без порожніх земельних осередків, що складається з центру з 1500–5000 робочими місцями та сільських районів або міських одиниць, де щонайменше 40% зайнятого населення працює в центрі або в муніципалітетах, що належать цьому центру).

В основі другого підходу до функціонального зонування закладено **зони зайнятості** (географічні території, в яких проживає та працює більшість робочої сили і де підприємства можуть знайти необхідну основну частину робочої сили). Такий поділ визначає функціональне зонування територій з огляду на їх адаптацію до місцевих моделей зайнятості. Він охоплює як саму Францію, так і французькі заморські департаменти. Виділяють шість зон зайнятості: 1) густонаселені території з надмірною наявністю управлінських посад; 2) території з відносно низькою спеціалізацією у третинному секторі; 3) території, орієнтовані на державні послуги; 4) території з промисловою спеціалізацією; 5) малошільні території з орієнтацією на сільськогосподарську або агропродовольчу промисловість; 6) туристично орієнтовані території. Визначення зон зайнятості базується на потоках поїздок активних осіб з місця проживання на роботу [7].

Функціональна територіальна типологізація дає можливість перейти від впровадження загальної секторальної політики до вирішення більш дезагрегованих проблем, притаманних різним типам територій як у межах країн ЄС, так і між ними. Водночас територіальна прив'язка публічних інвестицій за функціональною ознакою територій з більшою ймовірністю забезпечуватиме сталий розвиток останніх, мінімізуватиме дублювання та фрагментацію зусиль для забезпечення розвитку. Власне, тому політика згуртованості ЄС на 2021–

2027 роки зорієнтована на комплексне планування на рівні функціональних типів територій.

Політика згуртованості реалізується через європейські структурні та інвестиційні фонди (ЄСІФ), які є основними джерелами фінансування економічної, соціальної та територіальної згуртованості в ЄС. Серед них: Європейський фонд регіонального розвитку (*European Regional Development Fund*) (ЄФРР), Фонд згуртованості (*Cohesion Fund*) (ФЗ), Європейський соціальний фонд плюс (*European Social Fund Plus*) (ЄСФ+), Фонд справедливої трансформації (*Just Transition Fund*) (ФСТ), Європейський фонд морського, рибальського та аквакультурного господарства (*European Maritime, Fisheries and Aquaculture Fund*) (ЄФМРАГ). Однак кошти, які надходять в регіони з ЄСІФ, доповнюються асигнуваннями з державних бюджетів країн ЄС і скеровуються на реалізацію інвестиційних планів шляхом формалізації національних партнерських угод і детальних національних та регіональних програм. Загалом кошти на реалізацію політики згуртованості надаються через спільне управління та партнерство органів влади ЄС, національних, регіональних і місцевих органів влади, а також соціальних партнерів та організацій громадянського суспільства (представницьких і громадських груп, незалежних від уряду чи бізнесу) [6]. Цей механізм розроблений для забезпечення ефективного та прозорого використання коштів публічних інвестицій.

Незважаючи на те, що політика згуртованості охоплює всі регіони ЄС, основна частина коштів спрямовується власне на регіони, в яких валовий внутрішній продукт на душу населення становить менше 75% середнього показника по ЄС. Зокрема, на менш розвинені регіони, розташовані переважно на півдні або сході ЄС, у країнах Балтії та кількох найвіддаленіших регіонах, надходить до 90% ресурсів ЄФРР та ЄСФ+ [6]. Очікується, що такі кроки допоможуть цим регіонам наздогнати більш розвинені регіони, а також зменшити економічну, соціальну та територіальну нерівність в ЄС.

Регіональний ВВП на душу населення є ключовим показником для розподілу обсягу фінансування між регіонами ЄС. Проте для врахування соціальних, економічних та екологічних викликів, з якими стикаються різні регіони ЄС, для періоду фінансування 2021–2027 рр. було додано низку інших критеріїв. Зокрема: рівень безробіття серед молоді; рівень освіти населення; викиди парникових газів; чисельність населення; прихисток та інтеграція мігрантів.

Відповідно до статей 28–34 розділу II Регламенту (ЄС) 2021/1060 Європейського парламенту

та Ради від 24 червня 2021 року, який встановлює спільні положення щодо Європейського фонду регіонального розвитку, Європейського соціального фонду плюс, Фонду згуртування, Фонду справедливого переходу та морського, рибальського та аквакультурного господарства, а також фінансові правила для них і для Фонду притулку, міграції та інтеграції, Фонду внутрішньої безпеки та Інструменту фінансової підтримки управління кордонами та візової політики [9], якщо держава – член ЄС підтримує комплексний територіальний розвиток, вона робить це через стратегії територіального або місцевого розвитку.

Базисом розроблення стратегій територіального або місцевого розвитку є партнерство (починаючи від етапу формування стратегії) та територіальні межі (повинні охоплювати територію більшу, ніж територія одного муніципалітету).

Територіальні стратегії обов'язково повинні містити такі елементи [9]:

- а) визначену географічно територію, охоплену стратегією;
- б) аналіз потреб розвитку та потенціалу території, включно з економічними, соціальними та екологічними взаємозв'язками;
- в) опис комплексного підходу до вирішення визначених потреб розвитку та потенціалу території;
- г) опис участі партнерів у підготовці та реалізації стратегії.

Вони також можуть включати перелік проєктів та заходів, для реалізації яких потрібна фінансова підтримка.

Територіальні стратегії обов'язково повинні бути в компетенції органів влади або установ відповідних територій. Характерним є те, що для отримання фінансових ресурсів з ЄСІФ для реалізації проєктів та заходів територіального або місцевого розвитку не обов'язково розробляти нові територіальні стратегії. Для цього можуть використовуватися чинні документи стратегічного планування розвитку відповідних територій. Водночас, якщо перелік проєктів та заходів, для реалізації яких потрібна підтримка, не включено до територіальної стратегії, територіальні органи влади або установи у співпраці з відповідними керівними органами, які здійснюють управління реалізацією територіальної стратегії, формують або беруть участь у відборі необхідних проєктів.

Для розроблення та реалізації територіальної стратегії за підтримки ЄСІФ кожна держава – член ЄС організовує комплексне партнерство відповідно до своєї інституційної та правової бази та з урахуванням особливостей, визначених ЄСІФ. До складу партнерів зонайменше повинні входити:

регіональні, місцеві, міські та інші державні органи; економічні та соціальні партнери; організації громадянського суспільства, зокрема екологічного напрямку, неурядові організації та органи, відповідальні за сприяння соціальній інтеграції, основоположним правам, правам осіб з інвалідністю, гендерній рівності та недискримінації; дослідницькі організації та університети (де це доречно). Таке партнерство діє відповідно до принципу багаторівневого управління та підходу «знизу вгору». Держава-член залучає партнерів до підготовки Угоди про партнерство та протягом усієї підготовки, реалізації та оцінки програм, зокрема шляхом участі в моніторингових комітетах. Для цього, за потреби, держави-члени виділяють певну частку коштів, що надходять з ЄСІФ, на розбудову адміністративного потенціалу соціальних партнерів та організацій громадянського суспільства. Для програм Interreg партнерство включає партнерів з усіх держав-членів-учасниць [9].

Комплексний територіальний розвиток упродовжується через стратегії територіального або місцевого розвитку за допомогою будь-якого з таких інструментів: а) комплексні територіальні інвестиції (КТІ); б) місцевий розвиток, яким керують громади (МРКГ); в) інший територіальний інструмент підтримки ініціатив, розроблених державою-членом (ТІ).

Комплексні територіальні інвестиції (КТІ) є інструментом реалізації територіальних стратегій, який передбачає здійснення інвестицій за підтримки з одного або кількох ЄСІФ, з кількох програм підтримки або за кількома пріоритетами однієї й тієї ж програми. Таке поєднання джерел фінансування та/або напрямів, за якими залучаються фінансові ресурси, є головною перевагою цього інструменту. Загалом КТІ – це інструмент, який, з одного боку, створений для спрощення розробки та впровадження територіальних стратегій, що потребують багатостороннього фінансування, а з іншого – спрямований на заохочення більшої участі в цьому процесі місцевих і регіональних органів влади. Потенційно КТІ може бути спрямований на будь-яку географічну територію з певними територіальними особливостями. Це означає, що відповідні території можуть бути міськими районами, міськими та столичними, місько-сільськими та функціональними міськими районами, тобто за межами традиційних адміністративних кордонів муніципалітету [10].

КТІ, як інструмент реалізації територіальних стратегій, усе частіше застосовується в ЄС, оскільки він є стимулом для ініціювання та виконання спільних проєктів між органами влади на

рівні функціональних типів територій. Територіальні стратегії, розроблені для використання КТІ, є більш інтегрованими та сприяють співпраці та координації, оскільки спрямовані власне на функціональні типи територій, що охоплюють кілька адміністративних одиниць.

Водночас якщо держава-член вважає за доцільне, для реалізації стратегій місцевого розвитку може бути використаний також й інший інструмент підтримки ЄСІФ – *місцевий розвиток, яким керують громади (МРКГ)*. Його використання має певні правові рамки. Зокрема держава-член повинна забезпечити, щоб застосування МРКГ [9]:

а) зосереджувалося на субрегіональних територіях (охоплювало території не лише однієї адміністративно-територіальної одиниці);

б) здійснювалося за керівництва місцевих ініціативних груп, до складу яких входять представники державних і приватних місцевих стейкхолдерів, але при цьому жодна з груп стейкхолдерів не має вирішального контролю над прийняттям рішень (частка жодної групи при прийнятті рішення не повинна перевищувати 49% голосів);

в) здійснювалося через стратегії місцевого розвитку, яким керують громади. Стратегії обов'язково повинні містити такі елементи: географічно окреслену територію та населення, які будуть нею охоплені; процес залучення громади до її розробки; аналіз потреб розвитку та потенціалу території; цілі стратегії, вимірювані цільові показники результатів та пов'язані з ними планові активності/заходи; заходи управління, моніторингу та оцінки, які демонструють здатність місцевої групи дій (партнерів, які представляють різні групи стейкхолдерів) реалізовувати цю стратегію; фінансовий план, включно із запланованими асигнуваннями з кожного ЄСІФ і кожної відповідної програми. Стратегія місцевого розвитку, яким керують громади, також може містити заходи, що фінансуватимуться кожним відповідним ЄСІФ;

г) забезпечувало підтримку мережевої взаємодії, доступності, інноваційності в місцевому контексті та, де це доречно, співпрацю з іншими територіальними суб'єктами.

У процесі розроблення стратегії місцевого розвитку, яким керують громади, місцевим групам дій належить ключова роль. Саме вони повинні виконувати такі завдання [9]:

- ✦ забезпечити розвиток потенціалу локальних стейкхолдерів для розробки та впровадження проектів і заходів;
- ✦ розробити недискримінаційну та прозору процедуру та критерії відбору, які запобігатимуть появі конфлікту інтересів та гаран-

туватимуть, що жодна окрема група стейкхолдерів не контролює рішення щодо вибору проектів і заходів;

- ✦ здійснювати підготовку та публікацію конкурсів для подання пропозицій проектів і заходів;
- ✦ провести відбір проектів та визначення обсягу підтримки, а також подати пропозиції органу, відповідальному за остаточну перевірку їх відповідності встановленим вимогам перед їх затвердженням;
- ✦ забезпечити проведення моніторинг прогресу в досягненні цілей стратегії;
- ✦ провести оцінювання впровадження стратегії.

МРКГ, як інструмент територіального розвитку, в основі якого лежить принцип партисипації, ефективно сприяє вирішенню власних, локальних проблем, посиленню життєздатності та стійкості громад здебільшого через розвиток знань і навичок, підтримку нових ідей та заохочення до співпраці [11].

Водночас фінансування стратегій місцевого розвитку, яким керують громади, є відносно незначним. У програмному періоді ЄС 2014–2020 років 84% стратегій МРКГ мали бюджет менше 5 мільйонів євро [12].

Отже, незважаючи на те, що обидва інструменти – комплексні територіальні інвестиції та місцевий розвиток, яким керують громади, – покликані забезпечити комплексний територіальний розвиток ЄС, логіка їх застосування дещо різна (табл. 1).

З огляду на те, що в міських функціональних типах територій Європи проживає понад дві третини населення ЄС, припадає близько 80% споживання енергії та виробляється до 85% ВВП Європи, у програмному періоді ЄС 2021–2027 років у кожній державі-члені щонайменше 8% ресурсів ЄФРР виділяється для міст усіх розмірів та їхніх столичних і функціональних типів територій через стратегії територіального та/або місцевого розвитку, тобто використовуючи КТІ та МРКГ, а також аналогічні інструменти, що підтримують інтегровані підходи, розроблені державами-членами [14].

Прикладом упровадження комплексного територіального розвитку функціональних типів територій ЄС із застосуванням інструментів КТІ та МРКГ є Стратегія комплексних територіальних інвестицій (КТІ) Краківської метрополії на 2021–2027 роки (Краківська метрополійна зона та Валбжицький субрегіон, Польща). Стратегія КТІ Краківської агломерації фактично є планом дій для надлокальної Стратегії розвитку Краківської агло-

Таблиця 1

Ключові відмінності інструментів комплексного територіального розвитку ЄС

Критерій	Комплексні територіальні інвестиції (КТИ)	Місцевий розвиток, яким керують громади (МРКГ)
Основний принцип	Інтегроване управління «зверху-вниз» або змішане	Партисипативне управління «знизу-вверх»
Відповідальні за формування стратегії	Органи влади (часто міста або агломерації)	Місцева громада, в основі якої – місцева група дій
Орган управління	Муніципалітет або міжмуніципальна структура	Місцева група дій
Рівень території	Міста, агломерації, функціональні типи територій	Сільські території, малі громади, у т. ч. у межах функціональних типів територій
Основна мета	Інтеграція ресурсів фондів ЄС для розвитку території	Мобілізація місцевих ініціатив для забезпечення розвитку території
Тип і масштаб проєктів	Інфраструктурні та стратегічні проєкти (транспортна система міської агломерації, модернізація тепломереж, розвиток індустриальних парків, ревіталізація великих міських районів тощо)	Переважно «м'які» малі та середні проєкти (розвиток зеленого туризму, підтримка ремесел, коворкінги в селах, розвиток малих підприємств тощо)

Джерело: складено автором на основі [9; 10; 13].

мерації до 2030 року, що реалізує її цілі в окремих сферах співпраці.

Прийнята у 2021 році, Стратегія розвитку Краківської агломерації до 2030 року визначає соціальні, економічні та екологічні аспекти розвитку та базується на просторовій політиці для функціональної міської території. Вона визначає сім стратегічних цілей, що відповідають семи сферам співпраці в агломерації: партнерство та відданий персонал, кліматична нейтральність і підвищення якості життя, сталий розвиток міської мобільності, економічне зростання, покращення освіти, а також рівність і соціальна солідарність. Стратегічні ж цілі Стратегії КТИ Краківської метрополії на 2021–2027 роки включають шість основних напрямків: захист довкілля (зокрема, розвиток і модернізація інфраструктури водопостачання та каналізації, енергоефективність громадських будівель); розвиток низьковуглецевої мобільності, зміцнення економічного потенціалу (збільшення доступності територій для інвестицій); культура та дозвілля (покращення якості та доступності інфраструктури та пропозицій дозвілля, захист та розвиток об'єктів культурної спадщини); освіта (збільшення доступності та якості дошкільної, загальної та професійної освіти); а також соціальні та медичні послуги (догляд за людьми похилого віку, залежними та людьми з інвалідністю, послуги із покращення ментального здоров'я) [13].

Інвестиційні потреби, визначені в надлокальній стратегії для кожної із семи стратегічних сфер,

оцінювалися приблизно в 1,7 млрд євро до 2030 року, що значно перевищує обсяг необхідних асигнувань для реалізації Стратегії КТИ Краківської метрополії на 2021–2027 роки (254 млн євро) [13]. Тому механізм фінансування надлокальної стратегії розглядає широкий спектр джерел фінансування для підтримки досягнення амбітних цілей розвитку, включно з власними коштами, державним бюджетом, фондами ЄС, такими як ЄФРР та ЄСФ+ в рамках Регіональної програми та національної програми з питань інфраструктури, клімату та навколишнього середовища, а також приватними коштами.

Джерелами фінансування Стратегії КТИ Краківської метрополії на 2021–2027 роки є кошти ЄФРР, ЄСФ+ та ФЗ. Цей багатофоновий підхід підтримує планування та реалізацію комплексних інвестицій шляхом інтегрованого вирішення проблем і забезпечення потреб, виявлених у функціональній міській території.

Незважаючи на те, що Краківська агломерація фінансує комплексний територіальний розвиток через ЄФРР та ЄСФ+, регіони, що проходять енергетичний перехід, також можуть включати фінансування з ФСП до своїх стратегій. Нижньосілезький регіон у Польщі поєднує фінансування з ЄФРР, ЄСФ+ та Фонду справедливої трансформації (ФСТ) у своїй стратегії регіонального розвитку, а керівний орган його Регіональної програми визначає підтримку ФСТ як окремий пріоритетний напрямок. Регіон включає ширший

субрегіон (NUTS3) Валбжих, який отримує допомогу в рамках Механізму справедливої трансформації, а також функціональну міську зону Валбжих, яка має власний розподіл КТІ. Субрегіон Валбжих, розташований у Нижньосілезькому регіоні (Польща), є однією з територій, що впроваджує справедливу трансформацію, і тому має право на підтримку в рамках ФСТ. Хоча ФСТ є ключовим інструментом фінансування для досягнення цілей справедливої трансформації, субрегіон Валбжих також може скористатися фінансуванням з ЄФРР та ЄСФ+, доступним у рамках Регіональної програми [13].

Такий підхід дозволяє сформувати необхідний обсяг інвестиційних ресурсів, які можуть допомогти ефективно та комплексно вирішити широкий спектр соціальних, економічних та екологічних проблем, що стоять перед субрегіоном, а також розвинути його потенціал.

Поруч із розглянутими інструментами – КТІ та МРКГ – в ЄС наявні й інші інструменти із прямим застосуванням для підтримки комплексного територіального розвитку функціональних типів територій. Зокрема, на додаток до коштів, які вимагають подання заявок через національні або регіональні органи влади, органи управління функціональними типами територій можуть залучати додаткове фінансування безпосередньо через *відкриті конкурси на рівні ЄС*. Однак, як правило, пріоритет надається *місцевим ініціативам*: об'єднанню суб'єктів (групам муніципалітетів (формальним або неформальним)); місцевим державним установам, що об'єднують кілька муніципалітетів (офіційно визнані як рівень місцевого самоврядування, з обов'язком муніципалітетів приєднатися до надмуніципальної організації)); окремим суб'єктам (окремим муніципалітетам; добровільним об'єднанням муніципалітетів у формі неурядової організації, організаціям громадянського суспільства, університетам, малим і середнім підприємствам) [13]. Тому окремі населені пункти, які входять до складу функціональних типів територій, можуть самостійно мобілізувати ресурси, якщо їхні проекти відповідають цілям, визначеним у стратегії комплексного розвитку функціонального типу території.

Загалом ефективність публічних інвестицій суттєво залежить від якості державного управління та типу інвестицій. Так, у країнах із сильними інституціями приріст публічного капіталу на 1% може забезпечувати зростання виробництва до 0,52%, тоді як за слабого врядування ефект може бути навіть негативним – зменшення аж до -0,06% [15].

З огляду на те, що покладання виключно на державне фінансування не є оптимальним підхо-

дом для покриття комплексних інвестиційних потреб на рівні функціональних типів територій, для задоволення всіх інвестиційних потреб і забезпечення комплексних, надійних і сталих результатів проектів розвитку доцільно залучати ресурси приватного сектора. Прикладом такого підходу є державно-приватні партнерства, які також можуть використовувати фінансування ЄС для покриття високих інвестиційних потреб, оптимізації використання коштів і підвищення ефективності та якості послуг та інфраструктури. Крім того, важелем для залучення додаткового фінансування за підтримки Європейського інвестиційного банку можуть бути використані й такі фінансові інструменти, як кредити, гарантії або акціонерний капітал.

Вивчення досвіду країн ЄС щодо здійснення публічних інвестицій є вкрай важливим для України з огляду на кілька взаємопов'язаних аспектів: реформу системи управління публічними інвестиціями, підготовку до членства в ЄС і післявоєнне відновлення.

По-перше, *реформа системи управління публічними інвестиціями* в Україні має забезпечити ефективне планування, відбір, фінансування та моніторинг інвестиційних проектів. Досвід країн ЄС демонструє практичні механізми переходу від фрагментарного фінансування до стратегічного інвестування територіальних і місцевих стратегій, заснованого на довгострокових цілях розвитку, які охоплюють функціональні типи територій, що виходять за межі адміністративно-територіальних одиниць, оцінці результативності та прозорих процедурах прийняття рішень, в основі яких закладені засади партисипації. Для України це особливо актуально в умовах обмежених фінансових ресурсів та необхідності визначення пріоритетів відновлення.

По-друге, інтеграція до ЄС передбачає *адаптацію української системи публічних інвестицій до принципів та інструментів європейської політики згуртованості*. У країнах ЄС публічні інвестиції тісно пов'язані зі стратегічним плануванням, багаторівневим врядуванням, територіальним розвитком і використанням фондів ЄС. Вивчення механізмів та інструментів здійснення публічних інвестицій у ЄС, зокрема комплексних територіальних інвестицій на рівні функціональних типів територій, та паралельне залучення інвестицій на місцевому рівні за допомогою інструментів місцевого розвитку, яким керують громади, дозволить Україні підготувати інституційну основу для майбутнього використання ресурсів структурних та інвестиційних фондів ЄС. Це особливо важливо в контексті посилення ролі органів місцевого самоврядування та територіальних громад у плануванні та реалізації інвестиційних проектів.

По-третє, *побудова ефективної системи управління публічними інвестиціями*, орієнтованої на результат, в ключі післявоєнного відновлення має принципове значення, оскільки післявоєнне відновлення потребуватиме не лише значних ресурсів, але й високої довіри міжнародних партнерів та донорів.

Отже, врахування й адаптація європейських орієнтирів (доступності, енергоефективності, збереження довкілля та ін.) та практики впровадження розвитку територій (зокрема, партисипації стейкхолдерів у цьому процесі) в Україні не лише де-юре, але й де-факто сприятиме підвищенню довіри до України з боку міжнародної спільноти та набуттю повноцінного членства в ЄС.

Крім того, вивчення досвіду ЄС дозволить Україні уникнути типових помилок у реалізації інвестиційних програм і проєктів, підвищити прозорість і підзвітність використання коштів, забезпечити інтеграцію принципів сталого розвитку та «зеленої» трансформації, сформувати професійну систему оцінювання та пріоритизації проєктів.

ВИСНОВКИ

Функціональна типологізація територій є концептуальною основою ефективного просторового здійснення публічних інвестицій в ЄС, що дозволяє відійти від адміністративно-географічних меж на користь реальних соціально-економічних взаємозв'язків між територіями.

Основні інструменти, за допомогою яких здійснюються публічні інвестиції – комплексні територіальні інвестиції (КТИ) та місцевий розвиток, яким керують громади (МРКТ), – забезпечують ефективність механізму узгодження фінансових інструментів з функціональними характеристиками територій. Їх визначальною перевагою є можливість акумулювання ресурсів із кількох фондів під єдину стратегію розвитку функціонального типу території, що виключає логіку «одного фонду – одного напрямку» та сприяє комплексному вирішенню взаємопов'язаних соціальних, економічних і екологічних проблем.

Обов'язкова умова партнерства на всіх етапах – від розроблення стратегії до моніторингу її реалізації – є не лише процедурною вимогою, а й інструментом інституційного збалансування інтересів різних груп стейкхолдерів.

Досвід ЄС показує, що ефективна реалізація публічних інвестицій на рівні функціональних типів територій потребує не лише достатнього обсягу фінансових ресурсів, але й стратегічної координації між різними джерелами фінансування – коштами ЄСІФ, державних бюджетів та приват-

ним капіталом. Багатофондовий підхід дозволяє формувати інвестиційний ресурс, пропорційний масштабу реальних потреб функціонального типу території, тоді як покладання виключно на один фонд або державне фінансування об'єктивно обмежує можливості комплексного розвитку.

Адаптація досвіду ЄС щодо здійснення територіально орієнтованих публічних інвестицій для функціональних типів територій в Україні є методологічно обґрунтованою та практично доцільною, однак потребує системної передумови – розбудови інституційної спроможності на субрегіональному рівні. Пріоритетними напрямками такої адаптації є: формування координаційних органів управління розвитком на рівні функціональних типів територій із реальними повноваженнями; запровадження механізмів багатофондового фінансування із залученням приватного капіталу. Це є особливо актуальним у контексті післявоєнної відбудови, де ризик фрагментованого, адміністративно-орієнтованого розподілу ресурсів є особливо високим.

Таким чином, досвід країн ЄС у сфері публічних інвестицій є для України не лише джерелом кращих практик, а й необхідною основою для формування сучасної системи управління відновленням і розвитком, сумісної з європейськими підходами та вимогами майбутнього членства в ЄС. ■

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Постанова Кабінету Міністрів України «Про визначення переліку функціональних типів територій та вимог до показників для віднесення територій до різних функціональних типів» від 19 листопада 2025 р. № 1493. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1493-2025-p#n9>
2. Територіально-орієнтовані механізми стимулювання інвестицій у повоєнному відновленні України : аналіт. доп. / за наук. ред. Я. А. Жаліла. Київ : НІСД, 2023. 78 с. DOI: <https://doi.org/10.53679/NISS-analytrep.2023.09>
3. Івашко О. А. Публічне інвестування в регіонах і громадах: концептуальні засади, механізми залучення та особливості використання. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права*. 2023. Вип. 39. С. 714–722. URL: <https://nzlubp.org.ua/index.php/journal/article/view/1527/1327>
4. Сиромолот Е. Особливості ідентифікації функціональних типів територій: український та європейський підходи. *Аспекти публічного управління*. 2025. Т. 13. № 1. С. 53–60. DOI: <https://doi.org/10.15421/152506>
5. Сторонянська І. З., Патицька Х. О., Івашко О. А. Реформування системи управління публічними інвестиціями: інституційні засади та перешкоди

- на шляху впровадження. *Фінанси України*. 2025. № 7. С. 27–43.
DOI: <https://doi.org/10.33763/finukr2025.07.027>
6. Territorial typologies manual (updated in 2024). *Eurostat*. URL: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Territorial_typologies_manual
7. OECD (2020). Delineating Functional Areas in All Territories. *OECD Territorial Reviews*.
DOI: <https://doi.org/10.1787/07970966-en>
8. Methodological manual on territorial typologies. *Eurostat*. 2018. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-manuals-and-guidelines/-/KS-GQ-18-008>
9. Regulation (EU) 2021/1060 of the European Parliament and of the Council of 24 June 2021 laying down common provisions on the European Regional Development Fund, the European Social Fund Plus, the Cohesion Fund, the Just Transition Fund and the European Maritime, Fisheries and Aquaculture Fund and financial rules for those and for the Asylum, Migration and Integration Fund, the Internal Security Fund and the Instrument for Financial Support for Border Management and Visa Policy. PE/47/2021/INIT. Document 32021R1060. URL: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj>
10. The use of integrated territorial tools in cohesion policy. *ITI and CLLD*. URL: https://ccre-cemr.org/wp-content/uploads/2024/04/230124_EN_analysis_ITI_CLLD_final.pdf?utm_source=chatgpt.com
11. CLLD – Community Led Local Development. URL: <https://www.ruralnetwork.scot/community-led-local-development/>
12. Handbook of Territorial and Local Development Strategies / Pertoldi, M., Fioretti, C., Guzzo, F. and Testori, G. (editors). *Publications Office of the European Union*. Luxembourg. 2022.
DOI: <https://doi.org/10.2760/57919>
13. Methodological Toolkit to improve governance, coordination, planning, and implementation processes across jurisdictional boundaries. *Functional Areas in the EU*. 2024. URL: https://functionalareas.eu/wp-content/uploads/2024/07/FA-Toolkit_11.07.2024_pages.pdf
14. Territorial cohesion. *European Commission*. URL: https://ec.europa.eu/regional_policy/policy/what/territorial-cohesion_en?etran=el
15. Demertzis M., Pinkus D., Ruer N. Accelerating strategic investment in the European Union beyond 2026. Report 01/2024. Bruegel. URL: <https://www.bruegel.org/report/accelerating-strategic-investment-european-union-beyond-2026>
- data.europa.eu. (2021, June 24). Regulation (EU) 2021/1060 of the European Parliament and of the Council of 24 June 2021 laying down common provisions on the European Regional Development Fund, the European Social Fund Plus, the Cohesion Fund, the Just Transition Fund and the European Maritime, Fisheries and Aquaculture Fund and financial rules for those and for the Asylum, Migration and Integration Fund, the Internal Security Fund and the Instrument for Financial Support for Border Management and Visa Policy. <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj>
- Demertzis M., Pinkus D. & Ruer N. (2024). *Accelerating strategic investment in the European Union beyond 2026*. Report 01/2024. Bruegel. <https://www.bruegel.org/report/accelerating-strategic-investment-european-union-beyond-2026>
- European Commission. *Territorial cohesion*. https://ec.europa.eu/regional_policy/policy/what/territorial-cohesion_en?etran=el
- Eurostat. (2024). *Territorial typologies manual* (updated in 2024). https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Territorial_typologies_manual
- Eurostat. (2018). *Methodological manual on territorial typologies*. <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-manuals-and-guidelines/-/KS-GQ-18-008>
- functionalareas.eu. (2024). Methodological Toolkit to improve governance, coordination, planning, and implementation processes across jurisdictional boundaries. *Functional Areas in the EU*. https://functionalareas.eu/wp-content/uploads/2024/07/FA-Toolkit_11.07.2024_pages.pdf
- Ivashko O. A. (2023). Publychne investuvannia v rehionakh i hromadakh: kontseptualni zasady, mekhanizmy zaluchennia ta osoblyvosti vykorystannia [Public investing in regions and communities: conceptual foundations, mechanisms of attraction and features of use]. *Naukovi zapysky Lvivskoho universytetu biznesu ta prava*, 39: 714–722. <https://nzlubp.org.ua/index.php/journal/article/view/1527/1327>
- OECD (2020). Delineating Functional Areas in All Territories. *OECD*. <https://doi.org/10.1787/07970966-en>
- Pertoldi M., Fioretti C., Guzzo F. & Testori G. (2022). *Handbook of Territorial and Local Development Strategies*. Publications Office of the European Union. Luxembourg. <https://doi.org/10.2760/57919>
- ruralnetwork.scot. *CLLD – Community Led Local Development*. <https://www.ruralnetwork.scot/community-led-local-development/>
- Storonianska I. Z., Patytska Kh. O. & Ivashko O. A. (2025). Reformuvannia systemy upravlinnia publichnymy investytsiiami: instytutsiini zasady ta pereshkody na shliakhu vprovadzhennia [Reforming the public investment management system: institutional foundations and obstacles to implementation]. *Finansy Ukrainy*, 7, 27–43.
<https://doi.org/10.33763/finukr2025.07.027>
- Syromolot E. (2025). Osoblyvosti identyfikatsii funktsionalnykh typiv terytorii: ukrainskyi ta yevro-

REFERENCES

ccre-cemr.org. The use of integrated territorial tools in cohesion policy. *ITI and CLLD*. https://ccre-cemr.org/wp-content/uploads/2024/04/230124_EN_analysis_ITI_CLLD_final.pdf?utm_source=chatgpt.com

peyskyi pidkhody [Features of identification of functional types of territories: Ukrainian and European approaches]. *Aspekty publichnoho upravlinnia*, 1(13), 53–60.

<https://doi.org/10.15421/152506>

zakon.rada.gov.ua. (2025, November 19). Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy «Pro vyznachennia pere-liku funktsionalnykh typiv terytorii ta vymoh do po-kaznykiv dlia vidnesennia terytorii do riznykh funktsionalnykh typiv» vid 19 lystopada 2025 r. № 1493 [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine "On determining the list of functional types of ter-ritories and requirements for indicators for classify-ing territories into different functional types" dated

November 19, 2025 No. 1493]. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1493-2025-p#n9>

Zhalila Ya. A. (2023). *Terytorialno-orientovani mekha-nizmy stymuliuvannia investysii u povoiennomu vidnovlenni Ukrainy: analit. dop.* [Territorially-ori-ented mechanisms for stimulating investments in the post-war recovery of Ukraine: analyt. rep.]. Kyiv: NISD. <https://doi.org/10.53679/NISS-analyt-rep.2023.09>

Стаття надійшла до редакції / Received: 10.05.2026

Статтю прийнято до публікації / Accepted: 23.05.2026

Оприлюднено / Published: 21.06.2026

УДК 332.1:330.3:711.14

JEL: H54; O18; R11; R58

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2026-5-214-230>

ДІАГНОСТИКА ІНФРАСТРУКТУРНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ (НА ПРИКЛАДІ СХІДНИЦІ)

©2026 ХАУСТОВА В. Є., ТРУШКІНА Н. В., КАЛАШНІКОВА К. Ю.

УДК 332.1:330.3:711.14

JEL: H54; O18; R11; R58

Хаустова В. Є., Трушкіна Н. В., Калашнікова К. Ю. Діагностика інфраструктурного потенціалу територіальної громади (на прикладі Східниці)

Актуальність дослідження обумовлена необхідністю підвищення спроможності територіальних громад до сталого розвитку в умовах децен-тралізації, посилення безпекових викликів, обмеженості фінансових ресурсів та зростання потреб у модернізації інфраструктури. За таких умов особливого значення набуває комплексна діагностика інфраструктурного потенціалу як інструмент виявлення сильних сторін, проблемних зон і резервів розвитку територій. Метою дослідження є діагностика інфраструктурного потенціалу Східницької селищної територіальної громади шляхом комплексного оцінювання рівня розвитку її інфраструктурних складових, виявлення проблемних аспектів інфраструктурного забезпе-чення та обґрунтування пріоритетних напрямів його подальшого розвитку. Методологічною основою дослідження є системний підхід, відпо-відно до якого інфраструктурний потенціал територіальної громади розглядається як сукупність взаємопов'язаних комунальної, інженерної, транспортної, логістичної, бальнеологічної, енергетичної, цифрової та інвестиційно-проектної складових. У процесі дослідження використано методи аналізу та синтезу, порівняльного аналізу, статистичного узагальнення, монографічний і графічний методи. У результаті дослідження здійснено комплексну діагностику інфраструктурного потенціалу Східницької селищної територіальної громади та виконано оцінювання рів-ня розвитку його основних складових. Встановлено, що найбільш розвиненою складовою є бальнеологічна інфраструктура, яка формує основу курортної спеціалізації громади та її конкурентні переваги. Визначено достатній рівень розвитку комунальної, дорожньо-транспортної, логіс-тичної інфраструктури та системи водопостачання. Виявлено, що подальшій модернізації потребують системи водовідведення, енергетична та цифрова інфраструктура. Запропоновано аналітичний підхід до оцінювання інфраструктурного потенціалу громади на основі визначення сильних сторін, проблемних аспектів та можливостей розвитку окремих інфраструктурних складових. Обґрунтовано стратегічні пріоритети розвитку, що передбачають модернізацію базової інфраструктури життєзабезпечення, розвиток курортно-рекреаційного комплексу, підви-щення енергетичної стійкості, цифровізацію управління та активізацію інвестиційно-проектної діяльності. Практичне значення одержаних ре-зультатів полягає в можливості їх використання органами місцевого самоврядування під час підготовки стратегічних і програмних документів розвитку, визначення пріоритетів інфраструктурної модернізації, планування інвестиційних проектів та формування механізмів підвищення інфраструктурної та енергетичної стійкості територіальних громад.

Ключові слова: регіональна економіка; інфраструктурний потенціал; територіальна громада; діагностика; просторовий розвиток; інфраструк-турна резильєнтність; енергетична стійкість; стратегічне управління; сталий розвиток.

Рис.: 3. Табл.: 12. Бібл.: 18.

Хаустова Вікторія Євгенівна – доктор економічних наук, професор, директор Науково-дослідного центру індустріальних проблем розвитку НАН України (пров. Інженерний, 1а, 2 пов., Харків, 61166, Україна)

E-mail: v.khaust@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5895-9287>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/629132>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorid=57216123094>

Трушкіна Наталія Валеріївна – кандидат економічних наук, старший науковий співробітник, старший науковий співробітник сектора промис-лової політики та інноваційного розвитку відділу промислової політики та енергетичної безпеки, Науково-дослідний центр індустріальних про-блем розвитку НАН України (пров. Інженерний, 1а, 2 пов., Харків, 61166, Україна)